

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 23 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSO Małgorzata Małecka

Protokolant:stażysta K. M.

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 maja 2016 r. w P.

sprawy z powództwa G. Ś.

przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w S.

- o zapłatę

I. zasądza od pozwanego na rzecz powoda rentę z tytułu zwiększonych potrzeb w wysokości 4.900 zł (cztery tysiące dziewięćset złotych) płatną miesięcznie do rąk matki powoda E. Ś. do 10-tego dnia każdego miesiąca, począwszy od grudnia 2013 roku z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat renty, przy czym na poczet zasądzonych z tego tytułu roszczenia zalicza świadczenia spełniane przez pozwanego lub wyegzekwowane na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu o zabezpieczenie powództwa z dnia 30 stycznia 2014 roku;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. kosztami procesu w całości obciąża pozwanego i w związku z tym:

a. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

b. nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Poznaniu) kwotę 6.792,22 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu i wynagrodzenia biegłych.

/-/ SSO Małgorzata Małecka

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 16 grudnia 2013 r. małoletni powód G. Ś., reprezentowany przez matkę E. Ś., wniósł o zasądzenie od pozwanego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w S. na jego rzecz renty z tytułu zwiększonych potrzeb w wysokości 8.054 zł miesięcznie, płatnej do 10-tego dnia każdego miesiąca, począwszy od miesiąca lutego 2013 r. na czas nieokreślony – wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w zapłacie każdej płatności. Nadto powód wniósł o zabezpieczenie powództwa poprzez przyznanie na rzecz powoda na czas procesu tymczasowej renty z tytułu zwiększonych potrzeb w wysokości 5.000 zł miesięcznie (płatnej do 15-tego dnia każdego miesiąca).

W uzasadnieniu pozwu podał, że w dniu 7 stycznia 2009 r. w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w S. przeprowadzony został poród, podczas którego urodził się powód G. Ś.. W wyniku błędu w sztuce medycznej doszło do ciężkiego i trwałego uszczerbku na zdrowiu małoletniego powoda. Podczas porodu miało miejsce niedotlenienie wewnątrzmaciczne. Nadto wskazał,

że w opinii wydanej przez biegłych w sprawie toczącej się przed tutejszym Sądem

z powództwa małoletniego powoda o zadośćuczynienie (sygn. akt XII C 1299/10) ustalono, że badanie KTG wykonane w dniu 7 stycznia 2009 r. o godz. 10:05 nakazywało natychmiastowe zakończenie porodu drogą cesarskiego cięcia. Przez kolejne trzy godziny lekarze oczekiwali jednak na poród fizjologiczny. Niewykonanie na czas cięcia cesarskiego jest przyczyną obecnego stanu zdrowia powoda. Nadto podał, że Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 6 grudnia 2013 r. zasądził od pozwanego w powoływanej sprawie o sygnaturze XII C 1299/10 kwotę 500.000 zł tytułem zadośćuczynienia. W związku

z poważnym stanem zdrowia powoda powstały dodatkowe potrzeby zmuszające do ponoszenia kosztów w łącznej wysokości 8.054 zł miesięcznie, na co składają się kwoty: 3.900 zł koszty opieki, 434 zł koszty turnusów rehabilitacyjnych, 2.880 zł koszty zabiegów rehabilitacyjnych, usprawniających oraz rozwojowych, 640 zł koszty dojazdów do lekarzy

i na zabiegi rehabilitacyjne, 200 zł koszty związane z pieluchowaniem. Zdaniem powoda, uprawdopodobnieniem roszczenia, niezbędnym do rozpoznania wniosku o zabezpieczenie, jest natomiast wydany nieprawomocny wyrok tutejszego Sądu

w sprawie o sygnaturze XII C 1299/10, a ponadto znajdująca się w aktach sądowych tamtejszej sprawy opinia instytutu i zeznania przedstawicieli ustawowych małoletniego powoda. Nadto podano, że obecnie powód jest osobą niesamodzielną, niezdolną do samodzielnego chodzenia, odżywiania się i sprawnego komunikowania z otoczeniem. Aby stan powoda nie pogarszał się, musi on podlegać ciągłej i nieprzerwanej rehabilitacji oraz edukacji specjalnej. (k. 1-6 akt)

Pozwany w **odpowiedzi na pozew** z dnia 15 stycznia 2014 r. wniósł o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie kosztów procesu poniesionych przez stronę w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pisma, pozwany wskazał, że żądana przez powoda renta z tytułu zwiększonych potrzeb jest nadmiernie wygórowana, kwoty na nią się składające nie zostały przez stronę powodową dostatecznie uzasadnione. Ponadto, nie jest zasadne żądanie renty na czas nieokreślony, skoro stan zdrowia małoletniego powoda może ulec zmianie (choć nigdy nie będzie on osobą w pełni zdrową).

Postanowieniem z dnia 30 stycznia 2014 r. Sąd zabezpieczył powództwo w ten sposób, iż na czas trwania procesu zasądził od pozwanego na rzecz małoletniego powoda rentę z tytułu zwiększonych potrzeb w kwocie 4000 zł miesięcznie, płatną do dnia 15 każdego miesiąca do rąk matki powoda E. Ś., począwszy od 30 stycznia 2014 r.

Na rozprawie w dniu 3 lipca 2014 r. pełnomocnik pozwanego oświadczył, iż nie kwestionuje swojej odpowiedzialności za stan zdrowia powoda, kwestionuje jedynie wysokość zażądaną renty.

W piśmie z dnia 21 grudnia 2015r. pełnomocnik powoda wskazał, że łączna kwota zwiększonych potrzeb powoda wynosi obecnie 8.586 zł miesięcznie. Nie zmienił jednak żądania zgłoszonego w pozwie z dnia 16 grudnia 2013r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 5 stycznia 2009 r. E. Ś. została przyjęta

w 41. tygodniu ciąży na Oddział Położniczo-Ginekologiczny pozwanego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w S..

W dniu 7 stycznia 2009 r. rozpoczął się poród małoletniego powoda G. Ś.. Wynik badania KTG przeprowadzonego w dniu 7 stycznia 2009 r. o godz. 10:05 był niepokojący, odnotowano wystąpienie deceleracji późnych po 5 minutach trwania. Wynik badania nakazywał natychmiastowe wykonanie cesarskiego cięcia u pacjentki. Lekarze przez trzy godziny oczekiwali na poród fizjologiczny. Powód urodził się w drodze porodu naturalnego w zamartwicy noworodkowej, w złym stanie zdrowia, który oceniono w skali A. na 1/3/5.

U małoletniego powoda w dniu 24 maja 2010 r. zdiagnozowano mózgowo porażenie dziecięce – postać mieszana piramidowo-pozapiramidowa. Małoletniemu powodowi zalecono dalszą intensywną rehabilitację ruchową.

Dowód: bezsporne, fakty ustalone w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Poznaniu w sprawie o sygn. XII C 1299/2010 i potwierdzone prawomocnym wyrokiem z dnia 6 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 6 grudnia 2013 r. w sprawie o sygnaturze XII C 1299/2010 z powództwa małoletniego powoda G. Ś., reprezentowanego przez matkę E. Ś., zasądził tytułem zadośćuczynienia od każdego z pozwanych, tj. od (...) S.A. z siedzibą w W. i od Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w S. na rzecz powoda kwotę 202 283,75 (dwieście dwa tysiące dwieście osiemdziesiąt trzy 75/100) złotych, przy czym zastrzegł, że zapłata przez jednego z pozwanych, zwalnia drugiego z nich do wysokości zapłaconej kwoty (punkcie 1 wyroku). Nadto w punkcie 2 wyroku tytułem zadośćuczynienia zasądził od pozwanego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w S. na rzecz powoda kwotę 297 716, 25 (dwieście dziewięćdziesiąt siedem tysięcy siedemset szesnaście 25/100) złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 30 listopada 2010 roku do dnia zapłaty i odsetki ustawowe od kwoty 202 283,75 złotych od dnia 30 listopada 2010 roku do dnia zapłaty, zaś w pozostałym zakresie powództwo oddalił. W dniu 11 czerwca 2014 r. wyrok został utrzymany przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie o sygn. akt I ACa 331/14.

Dowód: akta Sądu Okręgowego w Poznaniu w sprawie o sygn. XII C 1299/2010

Małoletni powód ma obecnie skończone 7 lat i z uwagi na stan zdrowia wymaga stałej opieki. Stan zdrowia pozwanego nie rokuje znaczącej poprawy. Będzie on wymagał stałej rehabilitacji i opieki.

Dowód: Opinia biegłego ortopedy (k. 259-262), zeznania biegłego ortopedy (k. 325-327).

Powodem obecnie opiekuje się jego matka. Powód wstaje przed 8.00 rano, a udaje się na spoczynek ok. 19-20. Koszt opieki wynosi 13 zł/h.

Dowód: Zeznania E. M. przed Sądem Okręgowym w Poznaniu w sprawie o sygn. XII C 1299/2010 (k. 163-166, 380).

Od września 2014 r. G. Ś. uczęszczał do przedszkola, a od 2015 r. do zerówki przy Szkole Podstawowej w O.. Jest dowożony autobusem z przydzielonym opiekunem. Przebywa tam pięć dni w tygodniu, między 8.30-13.30, a w środę i czwartek do 14.00. Do opieki ma przydzielonego nauczyciela wspomagającego. Porusza się na wózku inwalidzkim.

Dowód: Zeznania E. M. (k. 379).

Powód nie chodzi, cały czas jest pieluchowany, albowiem nie zgłasza swoich potrzeb fizjologicznych. Powód wymaga stosowania pieluch w ilości 10 paczek miesięcznie po 12 sztuk, po 6,50 zł (lub 4 paczek po 40-50 zł), 6 paczek wilgotnych chusteczek po 8 zł, 2 butelek oliwki dziecięcej po 10 zł, kremu sudocrem 20 zł. Koszt pieluchowania wynosi ok. 200 zł miesięcznie.

Dowód: rachunki dołączone do pozwu, zeznania E. Ś. (k. 128-129, 380), opinia biegłego ortopedy (k. 259-262).

Małoletni powód wymaga rehabilitacji całego ciała, zleconej przez lekarza neurologa i ortopedę traumatologa. Powód jest również rehabilitowany w zakresie małej i dużej motoryki, które to zabiegi również zalecone są przez lekarza neurologa, ortopedę traumatologa oraz lekarza rehabilitacji medycznej.

Koszty tej rehabilitacji wynoszą:

5 zabiegów rehabilitacji usprawniającej i rozwojowej w tygodniu po 40-50 zł. Rehabilitant przyjeżdża do powoda. Koszt miesięczny 1.000 zł.

Uzupełniające ćwiczenia wykonywane są przez matkę powoda.

Powód jest poddawany 3-4 serii masażu leczniczych po 10 zabiegów w roku, koszt 80 zł za 1h. Średni koszt miesięczny to 167 zł

Dowód: , rachunki dołączone do pozwu, zeznania E. Ś. (k. 128-129 , 379) , opinia biegłego ortopedy (k. 259-262), zeznania biegłego ortopedy (k. 325-327).

W formie uzupełnienia leczenia usprawniającego wskazana jest hipoterapia, stosowana 2 razy w tygodniu po 45 min. Koszt miesięczny 240 zł.

Dowód: rachunki dołączone do pozwu, zeznania E. Ś. (k. 128-129, 380), opinia biegłego ortopedy (k. 259-262).

Wymagane są również indywidualne zajęcia z terapii ręki, w wymiarze 1 raz w tygodniu. Koszt jednorazowy 80 zł, koszt miesięczny 320 zł.

Dowód: rachunki dołączone do pozwu, zeznania E. Ś. (k. 128-129, 211, 380), opinia biegłego logopedy (k. 240-241), opinia uzupełniająca (k. 311-312).

Powód wymaga również rehabilitacji w ramach turnusów rehabilitacyjnych w wymiarze 6 tygodni rocznie. W ramach refundacji NFZ powodowi przysługują 2 tygodnie darmowych turnusów. W czasie turnusu powód wymaga opieki osoby trzeciej. Koszt dodatkowego dwutygodniowego turnusu, łącznie z opieką to 3000 zł.

Dowód: rachunki dołączone do pozwu, zeznania E. Ś. (k. 128-129, 211), opinia biegłego logopedy (k. 240-241), opinia uzupełniająca (k. 311-312), opinia biegłego ortopedy (k. 259-262), zeznania biegłego ortopedy (k. 325-327).

G. Ś. wymaga również zajęć z logopedą. W ramach publicznego ubezpieczenia zdrowotnego przysługują mu 1-2 wizyty u logopedy w miesiącu. Wymagane są 2 wizyty w tygodniu po 80 zł. Koszt miesięczny to 640 zł.

Dowód: rachunki dołączone do pozwu, zeznania E. Ś. (k. 128-129, 211, 380), opinia biegłego logopedy (k. 240-241), opinia uzupełniająca (k. 311-312).

Rehabilitacja G. Ś. wymaga posiadania przez niego sprzętu rehabilitacyjnego, fotelików, wózka, łózka z materacem przeciwoślizgowym, komputera do ćwiczeń manualnych i procesów edukacyjnych, materaca do ćwiczeń, drabinki,, obuwia ortopedycznego, piłek i gum ortopedycznych. Jego pokój powinien być dostosowany do jego potrzeb.

Dowód: zeznania E. Ś. (k. 128-129, 211), opinia biegłego ortopedy (k. 259-262).

Małoletni powód G. Ś. ma dwie siostry w wieku 4 i 19 lat. E. Ś. nie pracuje zawodowo. Z uwagi na stan zdrowia syna przebywa cały czas razem z nim w domu, sprawując nad nim opiekę. Ojciec małoletniego powoda pracuje na trzy zmiany w (...) S.A z wynagrodzeniem 3.042,58 zł miesięcznie, który również pomaga w opiece.

bezsporne

Rodzina powoda utrzymuje się z zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłków rodzinnych, świadczeń pielęgnacyjnych w łącznej kwocie 1.423 zł i alimentów na starszą siostrę powoda w kwocie 250 zł. Na pokrycie wydatków związanych ze zwiększonymi potrzebami małoletniego powoda zaciągnięta została pożyczka i kredyt.

Sprawowanie bezpośredniej opieki nad synem przez matkę jest wyczerpujące zarówno psychicznie, jak i fizycznie, a ponadto odbywa się kosztem pozostałych dzieci, które nie radzą sobie z tą sytuacją (starsza córka dokonywała samookaleceń, natomiast młodsza ujawnia agresję wobec niepełnosprawnego brata – drapie, szczypie).

Dowód: Decyzje o ustaleniu świadczeń (k. 95-102), umowy kredytowe (k. 74-88), zeznania E. Ś. (k. 128-129)

Stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd ustalił na podstawie wskazanych dowodów, zeznań matki powoda, opinii biegłych. Sąd zakwestionował jedynie wysokość przedstawionych wydatków, w zakresie szczegółowo wskazanym w

dalszej części uzasadnienia. Podkreślić należy, że strona pozwana nie kwestionowała swojej winy, a jedynie wysokość i zasadność wydatków i związanych z nimi roszczeń.

Strona powodowa przedstawiła szczegółowe rachunki związane z opieką nad małoletnim synem. Choć są to dokumenty prywatne, nie były podważane przez stronę pozwaną co do wysokości, a jedynie co do zasadności. Wskazać też należy, że wysokość tych wydatków ulega zmianom. Sąd postanowił przeprowadzić dowód z opinii biegłego z zakresu rehabilitacji medycznej celem ustalenia, czy G. Ś. jest osobą samodzielną stosownie do swojego wieku, czy wymaga opieki i w jakim zakresie, czy wymaga rehabilitacji (usprawniającej, rozwojowej, ruchowej lub innej). Sąd przeprowadził również dowód z opinii biegłego z dziedziny logopedii celem ustalenia, czy G. Ś. z uwagi na swój stan zdrowia wymaga korzystania z pomocy logopedy.

Biegła logopeda dr n. biol. A. S. wydała opinię dnia 17 marca 2015 r., natomiast biegła z zakresu rehabilitacji medycznej prof. dr hab. (...) W. S. wydała opinię dnia 27 maja 2015 r.

Opinie nie zostały zakwestionowane przez żadną ze stron. Strona powodowa wniosła jednak o wezwanie biegłych na rozprawę celem ich uzupełnienia.

Dnia 12 grudnia 2015 r. biegła logopeda wydała pisemną opinię uzupełniającą. Biegła z zakresu rehabilitacji medycznej złożyła wyjaśnienia na rozprawie dnia 17 grudnia 2015 r.

Sąd uznał opinie obu biegłych sporządzone w niniejszej sprawie za wiarygodne i przydatne dla rozstrzygnięcia sprawy. Wnioski opinii Sąd przyjął jako własne. Fachowość i rzetelność biegłych nie budziła wątpliwości Sądu. Opinie te w sposób wyczerpujący odpowiedziały na tezę dowodową postawioną przez Sąd i pozwoliły na ustalenie wysokości i zasadności kosztów związanych z opieką nad powodem. Biegłe udzieliły wyczerpujących odpowiedzi na pytania strony powodowej (w opinii uzupełniającej z 15 grudnia 2015 r. i na rozprawie dnia 17 grudnia 2015 r.). Strona pozwana nie zgłosiła zarzutów co do opinii.

Sąd zważył, co następuje:

W pozwie, małoletni powód G. Ś., reprezentowany przez matkę E. Ś. domagał się zasądzenia od pozwanego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w S. na swoją rzecz renty z tytułu zwiększonych potrzeb w wysokości 8.054 zł miesięcznie, płatnej do 10-tego dnia każdego miesiąca, począwszy od miesiąca lutego 2013 r. na czas nieokreślony – wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w zapłacie każdej płatności.

Podstawowe fakty dotyczące uszczerbku na zdrowiu jakiemu uległ powód, winy pozwanego i związku przyczynowo-skutkowego między zawinionym zachowaniem a szkodą, były bezsporne i zostały ustalone w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Poznaniu, który wyrokiem z dnia 6 grudnia 2013 r. w sprawie o sygnaturze XII C 1299/2010 z powództwa małoletniego powoda G. Ś., reprezentowanego przez matkę E. Ś., zasądził tytułem zadośćuczynienia od każdego z pozwanych, tj. od (...) S.A. z siedzibą w W. i od Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w S. na rzecz powoda kwotę 202 283,75 (dwieście dwa tysiące dwieście osiemdziesiąt trzy 75/100) złotych oraz dodatkowo od Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w S. na rzecz powoda kwotę 297 716, 25 (dwieście dziewięćdziesiąt siedem tysięcy siedemset szesnaście 25/100) złotych.

Zadaniem Sądu, w niniejszej sprawie było więc jedynie potrzebne ustalenie, czy w wyniku doznanej przez powoda szkody doszło do zwiększenia jego potrzeb życiowych, a jeśli tak to w jakim wymiarze i na jaki okres.

Żądanie okazało się uzasadnione co do zasady, jednak Sąd zasądził rentę w mniejszym wymiarze, opierając się w głównej mierze na opiniach biegłych.

Podstawę prawną stanowi art. 444 § 1 k.c. zd. 1 zgodnie z którym w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Przyjmuje się, że art. 444 § 2 k.c. reguluje trzy, oparte na różnych podstawach faktycznych, świadczenia rentowe: z tytułu utraty zdolności zarobkowania, z tytułu zwiększenia się potrzeb poszkodowanego oraz z tytułu zmniejszenia się jego widoków

powodzenia na przyszłość. Każda z wymienionych w tym przepisie podstaw świadczenia rentowego stanowi samoistną przesłankę jej zasądzenia (por. SN w wyroku z dnia 24.09.2009 r., II PK 65/09, opubl. w Lex pod nr (...)). Prawo poszkodowanego do ekwiwalentu z tytułu zwiększonych potrzeb, polegających na konieczności korzystania z opieki osoby trzeciej, nie zależy od wykazania, że poszkodowany efektywnie wydatkował odpowiednie kwoty na koszty opieki, natomiast fakt, że opiekę nad niedołącznym na skutek inwalidztwa poszkodowanym sprawowali jego domownicy nie pozbawia go prawa żądania stosownej renty (por. wyrok SN z dnia 26.07.1977 r. I CR 143/77, LEX nr 7971).

Przesłanką zasądzenia renty z tytułu zwiększonych potrzeb jest udowodnienie istnienia tych zwiększonych potrzeb. Przyznanie renty z tego tytułu nie jest natomiast uzależnione od wykazania, że poszkodowany zaspokaja te potrzeby i ponosi z tym związane wydatki. Renta ma charakter kompensacyjny, stanowi formę naprawienia szkody. Nie jest to renta o charakterze socjalnym, a jej dochodzenie związane jest z ustaleniem szkody, pozostającej w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem sprawczym. Celem renty jest naprawienie szkody, co nie oznacza, że może pokrywać tylko te wydatki, które poszkodowany rzeczywiście poniósł. Dla jej zasądzenia wystarcza bowiem samo istnienie zwiększonych potrzeb, bez względu na to, czy pokrzywdzony poniósł koszt ich pokrycia. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2012 r., V CSK 57/11, LEX nr 1147804, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 21 sierpnia 2013 r., I A Ca 322/13, LEX nr 1362663). Inaczej należy oceniać przesłanki zasądzenia renty w oparciu o art. 444 § 2 k.c., a inaczej przesłanki zasądzenia odszkodowania na podstawie art. 444 § 1 k.c. Przesłanką zasądzenia renty jest udowodnienie istnienia zwiększonych potrzeb, a przyznanie renty nie jest uzależnione od wykazania, że poszkodowany zaspokaja te potrzeby i ponosi z tym związane wydatki. Zgodnie z art. 444 § 2 k.c. renta należy się poszkodowanemu m.in. z tytułu zwiększonych potrzeb polegających na zapewnieniu opieki. Należy się ona bez względu na to, czy rzeczywiście poszkodowany ponosi wydatki na wspomniane cele, ponieważ wystarczy ustalenie tych potrzeb, jako następstwo czynu niedozwolonego. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 30 kwietnia 2013 r., I A Ca 30/13 LEX nr 1321978). Nie jest uzasadnione obniżenie renty z tej przyczyny, że opieka nad poszkodowanym sprawowana jest nieodpłatnie, przykładowo przez członka rodziny. Wystarczające jest bowiem wykazanie przez poszkodowanego istnienia zwiększonych potrzeb stanowiących następstwo czynu niedozwolonego. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 23 sierpnia 2013 r. I A Ca 346/13, LEX nr 1362772)

Jeżeli ściśle udowodnienie wysokości renty w zakresie zwiększonych potrzeb poszkodowanego i zmniejszenia się jego powodzenia na przyszłość (art. 444 § 2 k.c.) jest niemożliwe lub nader utrudnione, to uzasadnione jest zastosowanie art. 322 k.p.c. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30 stycznia 2013 r. I A Ca 917/12, LEX nr 1271838)

Z całokształtu materiału dowodowego zebranego w sprawie w szczególności z opinii biegłych, zeznań świadków oraz rachunków przedstawionych przez stronę powodową wynika, że w związku ze szkodą zwiększeniu uległy potrzeby powoda, dlatego ponosił on i ponosi nadal dodatkowe koszty związane ze sprawowaną nad nim opieką przez osoby trzecie, turnusami rehabilitacyjnymi, zabiegami rehabilitacyjnymi, zakupem niezbędnych sprzętów, oraz zakupem środków opatrunkowych w tym pieluch.

Odnosząc te przepisy do okoliczności niniejszej sprawy, należy wskazać, że ponieważ powód jest osobą małoletnią, a uszczerbek na zdrowiu dokonał się w momencie porodu, nie można mówić w ścisłym sensie o zwiększeniu jego kosztów życia, lecz należy to odnieść do takich wydatków, które nie wystąpiłyby, gdyby szkoda nie nastąpiła.

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, rodzice powoda, sprawujący nad nim opiekę, wykazują się dużą troską o powoda, starając się zapewnić mu jak największe możliwości rozwoju i rehabilitacji.

Ustalając wysokość renty, Sąd kierował się uzasadnionymi z medycznego punktu widzenia potrzebami powoda, a ceny ustalał uwzględniając rzeczywiste wydatki ponoszone przez opiekunów, z ew. korektą wg lokalnych cen rynkowych.

W celu ustalenia poziomu wydatków, Sąd oparł się częściowo na rachunkach i zeznaniach strony powodowej, jednak w zasadniczym wymiarze, podstawę jego ustaleń stanowiły opinie biegłych logopedy i ortopedy. Opinie biegłych były w niniejszej sprawie szczególnie istotne, jako że zostały wyrażone przez osoby kompetentne, dysponujące wiedzą specjalistyczną, i bezstronne.

Biegła z zakresu logopedii, w opinii z dnia 17 marca 2015 r. zdiagnozowała u G. Ś. rozległy uszczerbek na zdrowiu i wynikające z niego zaburzenia komunikacji językowej - dyzartrię

. Jednocześnie wskazała, że u powoda widać duży i wzrastający potencjał intelektualny, który wskazuje na konieczność rehabilitacji, terapii i stymulacji.

Zdaniem biegłej, powód wymaga stałej pomocy logopedy z powodu dyzartrii o podłożu mózgowego porażenia dziecięcego, będącego wynikiem uszkodzenia ośrodków i dróg unerwiających aparat mowy, powodującym zakłócenia oddechowo-fonacyjno-artykulacyjne. Jest jednocześnie funkcją zaburzeń motoryczno-posturalnych, zmysłowych i intelektualnych. Zmuszają one do stosowania szerokiego spektrum procedur logopedycznych, skupiających strategie przynależne zarówno usprawnianiu realizacji ciągów fonicznych i aparatu mowy, jak i budowaniu kompetencji językowej, komunikacyjnej i kulturowej. Odpowiednio dobrany zestaw ćwiczeń logopedycznych pomoże powodowi lepiej funkcjonować w zakresie komunikacji werbalnej i innych czynności życiowych.

Powód jest zdaniem logopedy osobą niesamodzielną, niezdolną do samodzielnego chodzenia, odżywiania się, sprawnego komunikowania się. Wymaga ciągłej rehabilitacji logopedycznej prowadzonej równolegle ze stymulacją rozwoju psychoruchowego, oraz edukacji specjalnej. Rehabilitacja powinna być prowadzona zarówno przez logopedę, jak i osoby zajmujące się powodem w warunkach domowych, przedszkolnych na podstawie wskazówek udzielanych przez specjalistę.

Biegły wskazał, że rehabilitacja powinna się odbywać w formie indywidualnych ćwiczeń logopedycznych (2 razy w tygodniu od 30 do 60 min.), indywidualnych zajęć z terapii ręki (1 raz w tygodniu od 45 do 60 min.), udziału w turnusach rehabilitacyjnych (2 razy w roku). Biegły wskazał również, że przysługująca powodowi w ramach NFZ rehabilitacja jest niewystarczająca. Pacjent może skorzystać z 2 wizyt w miesiącu indywidualnych ćwiczeń logopedycznych, a w placówkach oświatowych możliwa jest jedynie grupowa terapia logopedyczna.

Odczuwalna jest poprawa stanu mowy. Wpływ (...) na poprawę stanu zdrowia jest ograniczony i pozwala na zachowanie stanu zdrowie (nie pogarszanie się sytuacji). Rokowania jednak są niepomyślne, gdyż (...) oprócz zmian organicznych, nieprawidłowego napięcia mięśni, w tym mięśni w obrębie aparatu artykulacyjnego może powodować, iż mowa będzie się stawać coraz mniej dokładna i wyraźna, mniej zrozumiała dla otoczenia. Nadal więc ważna będzie pomoc logopedy, który wykorzystując dobre możliwości umysłowe powoda będzie wprowadzał do codziennego funkcjonowania alternatywne metody komunikacji jako podstawowy sposób porozumiewania się powoda z otoczeniem.

Biegła W. S. oceniła natomiast powoda jako osobę niesamodzielną w stosunku do swojego wieku. Powód samodzielnie nie siada, potrafi utrzymać pozycję siedzącą z asekuracją osoby drugiej. Stwierdzono brak reakcji równoważnych w pozycji siedzącej i brak reakcji obronnej. Podczas utrzymania pozycji siedzącej występuje tyłopochylenie miednicy, zaburzenia postawy w postaci kyfotyzacji odcinka piersiowego kręgosłupa. Nie kontroluje i nie koryguje ustawienia głowy w stosunku do tułowia. Głowa opada do tyłu. Postawiony potrafi utrzymać pozycję stojącą przy asekuracji osoby drugiej. Powód samodzielnie nie chodzi, jedynie z asekuracją osoby drugiej. Nie wykonuje samodzielnie podstawowych czynności życiowych, takich jak jedzenie, ubieranie, czynności higieniczne.

Powód, zdaniem biegłej, wymaga całodobowej opieki osoby drugiej i wymaga ciągłej rehabilitacji (5 dni w tygodniu po 1 h). Wskazane są również masaże lecznicze. W formie uzupełnienia leczenia usprawniającego wskazana jest hipoterapia, która poprawia odruchy równoważne, postawy ciała i działa rozluźniająco na mięśnie (stosowana 2 razy w tygodniu po 45 minut). Rehabilitacja przeprowadzana przez terapeutę powinna być uzupełniana przez powtarzanie ćwiczeń przez opiekuna (matkę).

Wskazane jest również uczestnictwo powoda w turnusach rehabilitacyjnych z opieką osoby drugiej dwa razy w roku po 3 tygodnie.

Biegła wskazała, że nie wiadomo, jak stan zdrowia pozwanego będzie się przedstawiać w przyszłości i rehabilitacji będzie musiał podlegać do końca życia. Uważa, że nie należy liczyć na poprawę, choć zmiany nie mają też charakteru postępującego. Nie zostanie osiągnięta funkcja chodzenia. Leczenie obecne obejmuje jedynie rehabilitację i profilaktykę deformacji.

Odnosząc te opinie do szczegółowych żądań i argumentów stron, należy wskazać co następuje.

Stan zdrowia powoda nie ma charakteru tymczasowego, z tendencją do pogarszania się stanu mowy. Do końca życia będzie on wymagał opieki osób trzecich. Rehabilitacja ma utrzymać zdrowie w sytuacji niepogorszonej, zasadne jest więc zasądzenie renty na czas nieokreślony. Jej wysokość określona została w następujący sposób.

Strona powodowa żądała kwoty 3900 zł tytułem kosztów opieki. Powodem obecnie opiekuje się jego matka. Na żadaną kwotę składała się opieka w wymiarze 10 h/dziennie za stawkę 13 zł/h (stawka pracowników opieki społecznej (...) w O.). Pozwany wskazał wprawdzie (k. 341), iż nie powinno się opieki rodzicielskiej wyceniać w ten sposób, albowiem godziny opieki rodzica nad dzieckiem nie są godzinami płatnymi, a renta dotyczyć ma zwiększonych potrzeb życiowych powoda, a nie rekompensaty dla rodziców z tytułu niepracowania, jednakże Sąd nie zgodził się z tą argumentacją. Jak wyraźnie wynika z ustalonego stanu faktycznego powód wymaga stałej opieki, nie jest bowiem osobą samodzielną nawet w podstawowym zakresie. Opieka jakiej wymaga daleko przekracza zwykłą opiekę rodzicielską nad dzieckiem, a co więcej, odbywa się kosztem opieki nad pozostałym rodzeństwem. Matka powoda, idąc do pracy, musiałaby wynajmować opiekę po stawkach wskazanych w pozwie. Dla powoda jest jednak lepiej, gdy zajmują się nim osoby najbliższe.

Zdaniem Sądu, żądana przez powoda kwota musi jednak zostać zmniejszona o czas w którym powód przebywa w szkole. Przebywa tam pięć dni w tygodniu, między 8.30-13.30, a w środę i czwartek do 14.00, a więc ok. 5-6 godzin. Do opieki ma przydzielonego nauczyciela wspomagającego. Sąd uznał zatem, że biorąc pod uwagę czas spędzany przez powoda w szkole oraz czas, w którym niezbędne było sprawowanie opieki nad nim również w przypadku, gdyby był osobą w pełni zdrową, to dodatkowa opieka mu należna winna wynieść 4 godzin dziennie, co przy uwzględnieniu niekwestionowanej przez strony stawki w wysokości 13 zł za godzinę opieki oraz 30 dni w miesiącu, stanowi kwotę 1560 zł.

Strona powodowa domagała się kwoty 200 zł z tytułu kosztów pieluchowania. Kwotę tę Sąd uznał w całości. Pozwany wskazywał na brak udokumentowania tej kwoty w rachunkach. Należy jednak wskazać, że strona nie ma obowiązku dowodzenia rachunkami wszystkich wydatków. W postępowaniu dowodowym stwierdzono konieczność stałego pieluchowania powoda, a kwota 200 zł miesięcznie nie jest kwotą wygórowaną i odpowiada zwykłym wydatkom w tym zakresie. Ponadto za wystarczające Sąd uznał wyjaśnienie matki powoda, że przyczyną z powodu której nie korzysta z pieluch refundowanych w ramach NFZ jest ich zbyt duży rozmiar, a przez to dyskomfort dla powoda w ich noszeniu.

Strona powodowa domagała się kwoty 2.880 zł na pokrycie kosztów zabiegów rehabilitacyjnych, usprawniających i rozwojowych. Sąd uznał za zasadne wydatki z tym związane w następującym rozmiarze miesięcznym:

- z tytułu rehabilitacji ruchowej, która winna odbywać się 5 razy w tygodniu o wartości ok. 40-50 zł, w łącznej wysokości 1.000 zł.

- z tytułu zajęć logopedycznych, które winny odbywać się 2 razy w tygodniu o wartości 80 zł (od 30 do 60 minut), w łącznej wysokości 640 zł.

- z tytułu masażu leczniczych, którym powinien powód się poddawać 3-4 razy w roku (1 seria liczy 10 zabiegów) o wartości 50 zł za jeden zabieg, w łącznej wysokości 167 zł.

- z tytułu „terapii ręki”, która winna odbywać się 1 raz w tygodniu o wartości 80 zł (od 45 do 60 minut), w łącznej wysokości 320 zł.

- z tytułu hipoterapii, której powód winien poddawać się 2 razy w tygodniu po 45 minut o wartości 30 zł, w łącznej wysokości 240 zł,

- z tytułu turnusów rehabilitacyjnych, dodatkowo 2 turnusy (oprócz 1 finansowanego z NFZ) po 2 tygodnie po 3.000 zł (uwzględniając koszty opieki) każdy, w łącznej wysokości 500 zł miesięcznie (biegłe zalecały 6 tygodni turnusów w roku).

Strona powodowa domagała się również zasądzenia kwoty 640 zł miesięcznie z tytułu dojazdów do lekarzy i na zabiegi rehabilitacyjne. Sąd uwzględnił ten wydatek jedynie co do kwoty 200 zł miesięcznie, albowiem przesłuchiwana w charakterze strony matka powoda E. Ś., zeznała, że syn jest rehabilitowany w domu (za wyjątkiem hipoterapii i okazjonalnych zajęć terapeutycznych poza miejscem zamieszkania), natomiast do lekarza specjalisty powód jeździ do P. (odległość 60 km) 1 raz na 3 miesiące. Ponadto, powód jeździ na turnusy rehabilitacyjne 3 razy w roku do oddalonego o 70km W.. Tym samym Sąd uznał, że żądana kwota z tego tytułu jest zawyżona i ograniczył ją do 200 zł miesięcznie.

Wszystkie te kwoty składają się na sumę 4.827 zł, którą Sąd zaokrąglił do 4.900 zł, biorąc pod uwagę, że przedstawione przez stronę powodową wydatki mają charakter jedynie przykładowy. Sąd uznał, iż renta z tytułu zwiększonych potrzeb winna zatem wynieść kwotę 4.900 zł.

Odnosnie zarzutu pozwanego, że powód może korzystać z oferty rehabilitacyjnej NFZ, biegli jednoznacznie orzekli, że jest ona niewystarczająca. Jest ona przede wszystkim trudno dostępna (długa kolejka oczekujących), przeprowadzana w niewystarczającym wymiarze czasu (2-3 zajęcia w miesiącu wobec wymaganych 4-5 w tygodniu), oraz niedostosowana do indywidualnych potrzeb powoda (np. grupowa terapia logopedyczna, zamiast indywidualnej). Zdaniem Sądu nie jest więc zasadne zmniejszanie kwoty renty o dostępne w ramach NFZ świadczenia rehabilitacyjne, gdyż są one niedostatecznie spersonalizowane i wymagają znacznego nakładu czasu, a oszczędność z tego tytułu nie byłaby znacząca. Ponadto dla powoda, który jest małym dzieckiem istotne jest by osoba, z którą będzie współpracował była osobą już znaną, co zniweluje stres i pozwoli w lepszym zakresie wykorzystać czas zajęć. Nie bez znaczenia pozostaje, że terapeuta lub rehabilitant stale współpracujący z powodem będzie lepiej zorientowany w jego możliwościach i etapie prowadzonej terapii i rehabilitacji, co pozwoli w lepszym stopniu dostosować ćwiczenia do potrzeb dziecka oraz wykorzystać czas zajęć.

Pozwany kwestionował również inne wydatki, udokumentowane w rachunkach strony powodowej, np. lekarstwa, wskazując, że nie są to wydatki bezpośrednio związane ze sprawą. Sąd nie uznał tych kwot, albowiem z tego tytułu powód nie dochodził renty.

W związku z powyższym, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda rentę z tytułu zwiększonych potrzeb w wysokości 4900 zł, płatną miesięcznie do rąk matki powoda E. Ś. do 10-tego każdego miesiąca, począwszy od grudnia 2013 r. z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat renty, przy czym na poczet zasądzanego z tego tytułu roszczenia zaliczył świadczenia spełniane przez pozwanego lub wyegzekwowane na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu o zabezpieczenie powództwa z dnia 30 stycznia 2014 r.

Powód żądał zasądzenia renty od lutego 2013 r., jednakże pozew został jednak wniesiony 18 grudnia 2013 r. i od tej daty należało zasądzić rentę.

W pozostałym zakresie Sąd powództwo oddalił. Powód nie sprecyzował bowiem jakie konkretne kwoty w poszczególnych miesiącach, od lutego do dnia wniesienia pozwu, poniósł w związku ze zwiększonymi potrzebami, a tylko takie, jako już poniesione mogłyby zostać uwzględnione jako odszkodowanie. Sąd oddalił również powództwo co do renty powyżej 4.900 zł, uznając je za niezasadne.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., przyjmując, że określenie należnej powodowi kwoty zależało od treści opinii biegłych i nie było możliwe do przewidzenia przez stronę powodową w chwili wytoczenia powództwa. Powód co do zasady proces wygrał, zmniejszeniu uległa jedynie kwota, której żądał tytułem renty. W

związku z tym, Sąd całymi kosztami niniejszego procesu obciążył pozwanego. W związku z powyższym Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (17 zł). Nakazał również ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Poznaniu)

kwotę 6.792,22 tytułem opłaty sądowej od pozwu i wynagrodzenia biegłych (opłata sądowa od pozwu 4.833 zł, wynagrodzenia biegłych: 789,22 zł i 1.170 zł).

/-/ SSO Małgorzata Małecka

ZARZĄDZENIE

- 1) Notować,
- 2) odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron,
- 3) za 14 dni lub z apelacją.

P., dnia 7 lipca 2016 r. /-/ SSO Małgorzata Małecka